

Les Spanish Girl's, pioneres del futbol femení a qui la guerra va estroncar el somni

Coincidint amb el 8-M, fem memòria del primer equip de futbol femení de Catalunya i de l'Estat, que va veure com l'esclat de la Primera Guerra Mundial provocava la seva dissolució

La plantilla de l'Spanish Girl's Club que va jugar el primer partit de futbol femení de la península Ibèrica el 1914 | Wikimedia Commons

Igual que pràcticament tot allò que té a veure amb l'esport rei, el futbol femení va veure la llum al Regne Unit durant els darrers anys del segle XIX. En concret, el primer club format exclusivament per dones, batejat amb el nom de British Ladies, es va constituir el 1895, sota l'impuls de l'aristòcrata feminista Florence Dixie. Malgrat la seva fugaç existència, que tot just es va perllongar durant aproximadament un any, el British Ladies va servir d'inspiració per a noves iniciatives que, més enllà de les fronteres britàniques, pretenien impulsar el futbol practicat per dones. L'exemple més clar en són les Spanish Girl's, el primer club de futbol femení de la península Ibèrica que va ser creat a Catalunya durant el mes d'abril de 1914.

L'Spanish Girl's Club, que tenia una denominació clarament inspirada en el British Ladies, va ser una iniciativa de Paco Bru, aleshores jugador de l'Espanyol tot i que prèviament, tal com faria de nou a posteriori, també havia vestit la samarreta del Barça. Bru era un futbolista nascut a Madrid però que havia fet tota la seva carrera esportiva a Catalunya, fins al punt de convertir-se en una de les figures més importants del futbol català d'abans de la Guerra Civil, on va ocupar tots els rols possibles de l'auca exercint com a jugador, com a entrenador, com a àrbitre, com a directiu de club i, fins i tot, com a periodista.

Convençut del potencial esportiu del gènere femení, Bru va importar a Catalunya la idea que les British Ladies havien posat en pràctica al Regne Unit, que com hem vist havia tingut una curta durada i que no havia estat gens ben acollida per la federació anglesa fins al punt que, el 1902, havia decidit posar totes les traves possibles a la pràctica del futbol femení.

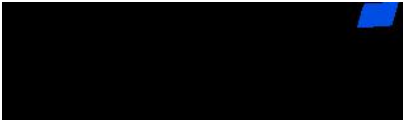

Les British Ladies, el primer equip de futbol femení de la història, creat al Regne Unit el 1895 Foto: @UkNatArchives

Així, doncs, el jugador periquito va congregar una cinquantena d'aspirants a futbolista i a les seves famílies i va posar en marxa l'Spanish Girl's Club, l'equip pioner del futbol femení al nostre país. D'entre les moltes reticències a les quals Bru es va haver d'enfrontar destaquen les que s'oposaven que les noies vestissin pantalons curts o que es dutxessin juntes en acabar els partits. El masclisme imperant a la societat catalana de l'època no veia amb gaire bons ulls que una dona jove es pogués prendre aquestes llibertats i que optés per una pràctica esportiva que fins aleshores havia estat exclusivament reservada als homes.

Aquesta circumstància va provocar que les jugadores de l'Spanish Girl's fossin sovint titllades, de forma despectiva, de "gallimarsots", o més aviat de "marimachos", un insult al qual Paco Bru sempre responia proposant una altra qualificació per aquestes agosarades i pioneres fèmines que no era altra que la de "sportswoman", importada, igual que la idea de l'equip, del Regne Unit. Després d'haver deixat clares les seves intencions i d'haver seleccionat les integrants de l'equip, Bru va posar en marxa els primers entrenaments, que es van perllongar durant un mes i mig, un període durant el qual l'Spanish Girl's es va anar consolidant com un club perfectament organitzat que fins i tot comptava amb un local, que servia com a un punt de trobada i que es va establir a la societat L'Amistat, ubicada al barceloní carrer del Consell de Cent.

El primer partit de futbol femení de la península Ibèrica es va disputar el 9 de juny de 1914 a

L'estadi que l'Espanyol tenia en aquella època al carrer Indústria de Barcelona. Tot i que el matx tenia una finalitat benèfica, pel que sembla, les Spanish Girl's no van trobar cap equip masculí que volgués enfrontar-se a elles, segurament a conseqüència del menyspreu cap al futbol femení, però també del veto que la federació anglesa havia dictat el 1902 i que prohibia als clubs masculins enfrontar-se a combinats femenins ni tan sols en partits amb caràcter solidari.

Aquest contratemps no va desanimar Paco Bru i les seves joves futbolistes, que van decidir continuar endavant amb la iniciativa, que tenia com a objectiu recollir fons en favor de la lluita contra la tuberculosi. En concret, les Spanish Girl's van optar per dividir-se en dos equips, que van ser batejats amb el nom de Montserrat i de Giralda, en honor del monestir català i de l'icònic monument sevillà, respectivament. Així, doncs, aquests dos combinats sorgits de l'Spanish Girl's Club van saltar a la gespa de l'estadi de l'Espanyol la tarda del 9 de juny de 1914 per jugar el primer partit de futbol femení de la història celebrat a la península Ibèrica.

Els dos equips sorgits de l'Spanish Girl's Club s'enfronten a l'estadi de l'Espanyol el 9 de juny de 1914 Foto: @centrofbalok

El matx va ser tot un esdeveniment i va congregar un nombrós públic al camp perico del carrer Indústria sota l'atenta mirada ni més ni menys que del Capità general de Catalunya, l'antic ministre espanyol de la Guerra César Víctor Augusto del Villar que va veure com les noies del Giralda derrotaven el Montserrat per 2-1.

Tot i això, tal com havia succeït al Regne Unit amb les British Ladies, i com passaria en gairebé tots els indrets on, en aquella mateixa època, les dones començaven a jugar a futbol, les Spanish Girl's van suscitar un fort rebuig en una societat marcada pel masclisme i el tradicionalisme. Un bon exemple n'és la crònica que de l'esdeveniment va publicar *El Mundo Deportivo* i que afirmava: "*Esta primera actuación de la mujer en el viril futbol, no nos satisfizo, no sólo por su poco aspecto deportivo sino que también porque a las descendientes de la madre Eva les obliga a adoptar tan poco adecuadas como inestéticas posiciones que eliminan la gracia femenil*".

Malgrat les acarnissades crítiques, les Spanish Girl's van repetir enfrontament dos dies

després, de nou al recinte periquito del carrer Indústria, en un partit que va acabar amb empat a un gol i que va propiciar que, el 14 de juny, el Montserrat i el Giralda es tornessin a veure les cares, aquest cop a Sabadell, en el primer partit que les Spanish Girl's disputaven fora de Barcelona i que va acabar amb la contundent victòria del combinat que duia el nom del monestir català (1-4).

El matx de Sabadell va anar seguit dels que, encara durant el mes de juny de 1914, es van celebrar a Mataró i novament a Barcelona, fins que, el 9 de juliol, les Spanish Girl's van sortir per primera vegada de les comarques barcelonines per viatjar fins a Reus. Paradoxalment, aquest va ser el darrer partit del qual es té constància, protagonitzat pel club pioner del futbol femení a Catalunya. Tot i que l'equip havia compromès vistes a Tarragona, València, Palma i Pamplona, i que fins i tot havia previst una gira pel sud de França que havia de tenir lloc durant el mes d'agost, les circumstàncies que Europa va viure durant l'inici d'aquell estiu de 1914 en què va acabar esclatant la Primera Guerra Mundial van provocar la cancel·lació de tots els partits de les Spanish Girl's.

L'equip pioner del futbol femení a la península Ibèrica va ser, doncs, una de les primeres víctimes del conflicte bèl·lic que assoliria el món entre juliol de 1914 i novembre de 1918. La cosa no deixa ser de curiosa, ja que la desaparició de la pràctica del futbol femení a l'estat espanyol contrasta amb la revifalla que aquest esport va viure en diversos dels països que participaven en el conflicte a causa del trasllat de bona part dels homes en edat de combatre al camp de batalla i a la necessitat de distreure la rereguarda amb activitats lúdiques i esportives.

El partit de futbol femení entre la selecció de Barcelona, antecedent del Barça femení, i el Centelles, disputat al Camp Nou el Nadal de 1970 Foto: Horacio Seguí / FCB

Després de l'efímera experiència de les Spanish Girl's, el futbol femení va hivernar durant un llarg període de temps i no va tornar a aparèixer a Catalunya fins a la dècada dels 60 del segle XX. Una reaparició que va tenir el seu moment àlgid el dia de Nadal de 1970 quan 60.000 persones es van aplegar a les graderies del Camp Nou per veure jugar les noies de Selecció de la Ciutat de Barcelona, l'embrió de l'actual Barça femení, contra les de la Unió Esportiva Centelles.

Tant les Spanish Girl's com les iniciatives que, més de cinc dècades després van agafar el seu relleu, van posar la primera pedra per contribuir a l'actual èxit del futbol femení a Catalunya, un èxit que té en la reeixida trajectòria recent del Barça femení el seu principal exponent. Un exponent que és la digna herència d'aquelles pioneres que, la primavera de 1914, es van atrevir a desafiar el masclisme imperant i a qui només l'esclat de la Primera Guerra Mundial va poder frustrar el somni.